

**ირაკლი დვალიძე/ლევან ხარანაული/გიორგი თუმანიშვილი/
კახა წიქარიშვილი – „პროვინციის ძირითადი უფლებებისა
და თავისუფლების წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულები
საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით“
(622 გვერდი, თბილისის 2019, ISBN 9789941964886)***

სამართლის დოქ. *მარტინ პიაცენა*

წინამდებარე ნაშრომი პირველად გვთავაზობს მოცულობით კომენტარს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულ იმ დელიქტებთან დაკავშირებით, რომელთა ფარგლებში დაცულ სამართლებრივ სიკეთესაც პიროვნების თავისუფლება ან სხვა, საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავით გარანტირებული ადამიანის ძირითადი უფლებები წარმოადგენს. კომენტარი შექმნილია სამართლის პრაქტიკისა და მეცნიერებისათვის და მისი უმთავრესი მიზანი მკითხველის სამართლებრივი ნორმების განმარტებასა და მსჯელობის დასაბუთებაში დახმარება და, შესაბამისად, მისთვის გადაწყვეტილების მიღების გაადვილებაა.

კომენტარი მოიცავს სისხლის სამართლის კოდექსის¹ XXIII თავით გათვალისწინებული „ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულები“ 43 მუხლს. გარდა ისეთი დელიქტებისა, რომელთა შესატყვისი გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსშიც მოიძებნება, მაგალითად, თავისუფლების უკანონო აღკვეთა (სსკ-ის 143-ე მუხლი), უდანაშაულო პირის განზრახ მიცემა სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობაში (სსკ-ის 146-ე მუხლი), იძულება (სსკ-ის 150-ე მუხლი), მუქარა (სსკ-ის 151-ე მუხლი), ქორწინების იძულება (სსკ-ის 151¹ მუხლი), საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის ზემოაღნიშნულ თავს ასევე მიეკუთვნება მთელი რიგი იმ დანაშაულები, რომელთა ანალოგიც გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსში არ მოიპოვება, მაგალითად, სიტყვის თავისუფლების ხელყოფა (სსკ-ის 153-ე მუხლი), შეკრების ან მანიფესტაციის უფლების ხელყოფა (სსკ-ის 161-ე მუხლი), შრომის თავისუფ-

ლების ხელყოფა (სსკ-ის 168-ე მუხლი). მოცემული დელიქტების საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში გათვალისწინების საფუძველი, უპირველეს ყოვლისა, იმაში მდგომარეობს, რომ ქართული სისხლის სამართალი არ იცნობს „სისხლის სამართლის გვერდით დარგს (Nebenstrafrecht)“ და, აქედან გამომდინარე, მოიცავს არსებითად მეტ სისხლის-სამართლებრივ რეგულაციას.

თოთოეული დანაშაულის კომენტარი ემყარება დანაშაულის სამსაფეხურიან სისტემას და, შესაბამისად, თანმიმდევრული და მკაფიოდ სტრუქტურირებულია. ქმედების შემადგენლობის, მართლწინააღმდეგობისა და ბრალის საკითხებთან ერთად ასევე გათვალისწინებულია დანაშაულის ჩადენის სტადიები, რასაც თან ახლავს მითითებები მომზადებისა და მცდელობის თაობაზე. განხილულია ასევე თანამონაწილეობისა და კოლიზიის საკითხები. თოთოეული დანაშაულის კომენტარი მოიცავს მნიშვნელოვან პროცესუალურ ასპექტებსაც. სახელმძღვანელოს მსგავსად თეორიულ განმარტებებს თან ახლავს არაერთი კონკრეტული მაგალითი.

სამეცნიერო ლიტერატურის განხილვისა და ასევე სასამართლო პრაქტიკის ასახვის თვალსაზრისითაც, შეძლებისდაგვარად გათვალისწინებულია როგორც ნაციონალური, ასევე საერთაშორისო სამართლებრივი დონე. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა გერმანულ სისხლის სამართლის ლიტერატურას. საქართველოს საერთო სასამართლოებისა და საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკის განხილვა სრულყოფილია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებებითაც. ცალკეა განხილული ასევე გერმანიის ფედერალური სასამართლოსა და გერმანიის საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებები. ეროვნულ კანონმდებლობასთან

* სტატია ქართულად თარგმნა *ნინო ქორიაშვილმა*.

¹ შემდგომში შემოკლებულია, როგორც სსკ.

ერთად თემატურად გაანალიზებულია საერთაშორისო სამართლებრივი კონვენციები და დეკლარაციები.

დოქტ. *ლევან ხარანაულთან* ერთად (ასისტენტ-პროფესორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, იურიდიული ფაკულტეტი) ავტორთა კოლექტივს ასევე წარმოადგენენ დოქტ. *გიორგი თუმანიშვილი* (ასოცირებული პროფესორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, იურიდიული ფაკულტეტი), *კახა წიქარიშვილი* (დოცენტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, იურიდიული ფაკულტეტი) და ასევე დოქტ. *ირაკლი დვალიძე* (ასოცირებული პროფესორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, იურიდიული ფაკულტეტი), რომლის ინიციატივითა და ხელმძღვანელობითაც განხორციელდა აღნიშნული პროექტი და რომელიც, ამავდროულად, პასუხისმგებელია ნაშრომის რედაქციულ გადამუშავებაზე.

კომენტარში დაცულია მეთოდოლოგიური სტანდარტი, რომელიც გავრცელებულია გერმანული სისხლის სამართლის ლიტერატურაშიც და იგი გამოსადეგია მკითხველთა განსხვავებული ჯგუფებისათვის – პრაქტიკაში, მეცნიერებასა და განათლების სფეროში. შინაარსობრივი თვალსაზრისით, კომენტარი გვთავაზობს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის XXIII თავის ნორმების მოცულობით მიმოხილვას, რომელიც მხოლოდ ნაციონალური სამართლებრივი საკითხებით კი არ შემოიფარგლება, არამედ ხშირად საერთაშორისო სამართლებრივ დონეზეც ფოკუსირდება. მოცემული ნაშრომით ავტორებმა მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანეს ქართული სისხლის სამართლის ლიტერატურის განვითარებისა და გამდიდრების საქმეში. უნდა ითქვას, რომ წარმოდგენილი კომენტარი იქნება ერთ-ერთი ხშირად გამოყენებადი სამუშაო მასალა სისხლის სამართლის სფეროში მოღვაწე პრაქტიკოსი იურისტებისთვის, პროფესურისა და სტუდენტებისათვის.